

**Europees Comité
van de Regio's**

RESOL-VII/014

RESOLUTIE

**over een visie voor Europa: de toekomst van grensoverschrijdende
samenwerking**

Resolutie over een visie voor Europa: de toekomst van grensoverschrijdende samenwerking

HET EUROPEES COMITÉ VAN DE REGIO'S (CvdR)

1. gelooft stellig in de grote meerwaarde van grensoverschrijdende samenwerking als essentieel onderdeel van het project en het beleid van de Europese Unie, aangezien daarmee wordt beoogd de territoriale samenhang, alsmede de banden, uitwisselingen en samenwerking tussen gebieden en burgers over land- en zee grenzen heen te versterken;
2. is bezorgd over de grootste terugval in grensoverschrijdende samenwerking in de afgelopen decennia, die het gevolg is van de COVID-19-pandemie; verzoekt de Europese Unie, in het licht van het debat over de toekomst van Europa, grensoverschrijdende samenwerking weer bovenaan de beleidsagenda van de EU te plaatsen als een factor die meehelpt om de crisis te boven te komen;
3. stelt, na openbare raadpleging door het CvdR over de toekomst van grensoverschrijdende samenwerking en na raadpleging van de leden van de Europese Alliantie van burgers in grensoverschrijdende regio's, voor de komende jaren de volgende visie op grensoverschrijdende samenwerking voor;

Hulpdiensten, gezondheidszorg en toekomstige crises

4. verzoekt de Europese Commissie een voorstel in te dienen voor de instandhouding van grensoverschrijdende samenwerking te land en ter zee en van het grensoverschrijdende leven in geval van een crisis in de gehele EU of op regionaal niveau. Dit voorstel moet inhouden dat de binnengrenzen van de EU open blijven, zodat het vrije verkeer van personen en de levering van grensoverschrijdende openbare diensten gewaarborgd zijn en de interne markt en het Schengengebied volledig en soepel kunnen functioneren;
5. benadrukt dat de Europese Unie en haar lidstaten altijd tijdig met de lokale en regionale overheden moeten overleggen alvorens grenssluitingen of andere maatregelen die gevolgen kunnen hebben voor het leven van de burgers, te overwegen; voorts moeten dergelijke maatregelen stroken met het evenredigheidsbeginsel en mogen zij niet verder gaan dan wat nodig is om de op legitieme en transparante wijze vastgestelde beleidsdoelstellingen te verwezenlijken;
6. onderstreept dat de inwoners van de Europese Unie zo snel mogelijk toegang moeten krijgen tot hulpdiensten en gezondheidsdiensten; roept de lidstaten op maatregelen te overwegen die het vrije verkeer over de grenzen van personeel en voertuigen van die diensten mogelijk maken;
7. stelt voor dat de lidstaten bij het veranderen van de activiteiten van gezondheids- en hulpdiensten, of bij de planning of uitvoering van nieuwe nationale, regionale of lokale gezondheidsplannen, oog hebben voor grensoverschrijdende samenwerking. Ook zouden, in de mate van het mogelijke en afhankelijk van de specifieke noodsituatie, gezondheidsplannen van de EU uitgevoerd en geëerbiedigd kunnen worden.

8. verzoekt de lidstaten om per grens, of zelfs per deel van de grens, gezamenlijke grensoverschrijdende rampenplannen op te stellen, teneinde in geval van nood beter voorbereid te zijn en beter te kunnen te reageren. De grensregio's in de EU, met name de Euroregio's, werkgemeenschappen, de Europese groeperingen voor territoriale samenwerking (EGTS'en) en de andere grensoverschrijdende structuren moeten worden geraadpleegd bij het opstellen van deze plannen, en moeten, indien passend, kunnen worden belast met de uitvoering of het medebeheer daarvan;
9. pleit voor nauwe samenwerking met het Europees Centrum voor ziektepreventie en -bestrijding (ECDC) en de bevoegde regionale autoriteiten, met name door de oprichting van lokale of regionale grensoverschrijdende gezondheidswaarnemingsposten;

Voor meer geïntegreerde grensoverschrijdende regio's

10. roept de Europese Unie op om, in samenwerking met haar lidstaten en de lokale en regionale overheden, de ontwikkeling van functionele woongebieden in land- en zeegebieden van de Unie en haar buurlanden, met inbegrip van ultraperifere regio's, te bevorderen, en haar toekomstige financieringsmogelijkheden en beleid dan ook op die gebieden toe te spitsen;
11. verzoekt de Europese Commissie om bij de uitwerking van al haar beleid oog te hebben voor de grensoverschrijdende dimensie;
12. verzoekt de Europese Commissie, en met name Eurostat, alsmede de betrokken nationale bureaus voor de statistiek, systematisch statistische gegevens te verzamelen over het leven in grensoverschrijdende gebieden, en daarbij de grensoverschrijdende stromen en de onderlinge afhankelijkheid op alle relevante beleidsterreinen en in het openbare leven in kaart te brengen, teneinde concrete gegevens te verschaffen voor de toekomstige beleidsvorming;
13. verzoekt de lidstaten de vaststelling van gezamenlijke strategieën voor geïntegreerde grensoverschrijdende gebieden te overwegen en specifieke middelen uit te trekken voor de ontwikkeling van grensoverschrijdende projecten, ruimtelijke ordening, infrastructuur, economische strategieën en een geïntegreerde arbeidsmarkt. De ontwikkeling en uitvoering van deze strategieën zou uit Interreg worden bekostigd, binnen het meerjarig financieel kader 2021-2027;
14. is van mening dat alle diensten van de Europese Commissie op de hoogte moeten zijn van het bestaan van EGTS'en. Het Europees Comité van de Regio's verzoekt de Europese Commissie dan ook ervoor te zorgen dat EGTS'en als rechtspersonen worden erkend en in aanmerking komen voor alle oproepen van de EU tot het indienen van projecten;
15. benadrukt dat de milieuhygiëne (lucht-, bodem- en waterkwaliteit) en de gezondheid van de bewoners van grensgebieden verder moeten worden beschermd, om vervuiling en industriële risico's die aan de andere kant van de grens ontstaan, te voorkomen;

16. om een vlot grensoverschrijdend leven mogelijk te maken zou de Europese Commissie in een dialoog met de lidstaten moeten nagaan hoe de vaardigheden en de rechten van burgers en bedrijven het best wederzijds erkend kunnen worden;

Verbetering van grensoverschrijdende vervoers- en communicatieverbindingen

17. dringt aan op steun voor betere grensoverschrijdende verbindingen en intermodaliteit aan land- en zeegrenzen door middel van adequate financiering en strategische planning. Instrumenten zoals de Connecting Europe Facility moeten altijd specifieke oproepen bevatten voor het opheffen van ontbrekende grensoverschrijdende verbindingen, ook buiten het TEN-T-kernnetwerk. Langetermijninvesteringen via de Europese Investeringsbank (EIB) en de nationale stimuleringsbanken en -instellingen zouden ook financiering moeten bieden voor grensoverschrijdende projecten en INTERREG zou via zijn operationele programma's meer moeten deelnemen aan de financiering van deze knelpunten in het vervoer;
18. onderstreept dat alle oplossingen om grensoverschrijdende stromen koolstofvrij te maken, ambitieuzer moeten worden bevorderd, teneinde de klimaatdoelstellingen voor 2030 en klimaatneutraliteit voor 2050 te halen. Dit omvat ook de ontwikkeling van een gemeenschappelijk tariefbeleid of een gemeenschappelijk kaartverkoopsysteem, de harmonisatie van dienstregelingen en het toegankelijk maken van informatie voor passagiers;
19. wenst, in het licht van de uitdagingen waarmee insulaire, berg- en perifere gebieden worden geconfronteerd, tevens te wijzen op het belang van grensoverschrijdende maritieme samenwerkingsprogramma's om de territoriale continuïteit en de grensoverschrijdende mobiliteit te waarborgen, de natuurlijke hulpbronnen duurzaam te beheren en het koolstofvrij maken van het energiesysteem en de circulaire economie in de betrokken regio's en zeebekkens te ondersteunen;
20. benadrukt dat er meer aandacht en financiële middelen moeten komen voor grensoverschrijdende projecten voor IT-verbindingen, toegang tot breedbandnetwerken en het gebruik van instrumenten op het gebied van kunstmatige intelligentie, die de economische en sociale samenwerking tussen grensoverschrijdende regio's zouden ondersteunen; daarbij moet vooral worden voorzien in de behoeften van landelijke gebieden;

Ontwikkeling van grensoverschrijdende diensten

21. er is behoefte aan een wettelijk kader op EU-niveau om grensoverschrijdende openbare diensten (CPS) op efficiënte wijze op te zetten en te beheren, zodat kan worden voorzien in de behoeften van burgers die in de grensregio's wonen. Daarbij moet met name rekening worden gehouden met de behoeften van burgers in grensoverschrijdende regio's die met demografische problemen kampen, zodat de verdere ontvolking van deze regio's dankzij hoogwaardige openbare diensten een halt wordt toegeroepen. Grensoverschrijdende overheidsdiensten voor inwoners en bedrijven moeten op alle relevante gebieden voor het grensoverschrijdende leven worden ontwikkeld;

22. roept de grensregio's van de EU, en met name Euroregio's, werkgemeenschappen, EGTS'en en andere grensoverschrijdende structuren, op om proactief over de grenzen heen te zoeken naar synergie, mogelijke besparingen op het gebied van middelen en aanvullende diensten, teneinde een aantrekkelijk aanbod voor burgers en toeristen aan beide zijden van de grens te creëren;
23. onderstreept dat de toegang tot en de distributie van audiovisuele inhoud moeten worden verbeterd door het beperken van geoblocking, met name in grensgebieden, hetgeen ook taalminderheden ten goede zou komen;
24. benadrukt dat de vermindering van de administratieve lasten van bijzonder belang is voor bedrijven die in grensregio's actief zijn, en zegt derhalve toe dit punt binnen het "Fit for Future"-platform prioriteit te geven, met relevante voorstellen op gebieden zoals overheidsopdrachten en digitale aanbestedingsinstrumenten en -processen. Daarbij is de digitalisering van groot belang voor de ontwikkeling van grensoverschrijdende openbare dienstverlening, in welk verband men rekent op het driedelige perspectief van het productieapparaat, de overheidsinstanties die diensten verlenen aan de burgers en de burgers zelf;
25. verzoekt de Europese Commissie een wetgevingskader op te stellen op basis waarvan grensstaten gemakkelijker statuten van grensarbeiders kunnen vaststellen;

Ontwikkeling van geïntegreerde grensoverschrijdende arbeidsmarkten

26. onderstreept dat in sterk verweven grensoverschrijdende regio's gezamenlijke ontwikkeling nodig is om cohesie en duurzame groei te waarborgen. Dit vergt een geïntegreerde territoriale strategie, een eerlijke verdeling van de inkomsten uit grensoverschrijdende arbeid en grensoverschrijdende financiering van de grensoverschrijdende infrastructuur en openbare diensten die nodig zijn voor het functioneren van de grensoverschrijdende regio;
27. verzoekt om betere bevordering en vergemakkelijking van grensoverschrijdende samenwerking inzake mobiliteit ten behoeve van onderwijs, opleiding en werkgelegenheid. Voor de individuele burger verbetert dit soort mobiliteit de vooruitzichten op werk, draagt het bij tot openheid voor de wereld en versterkt het het Europees burgerschap;
28. benadrukt dat de onderwijsstelsels, ook aan universiteiten en in instellingen voor volwassenen- en beroepsonderwijs in grensregio's, mogelijkheden moeten bieden om in een zo vroeg mogelijk stadium en in het kader van het concept "een leven lang leren" talen van de buurlanden te leren, waarbij de leerplannen worden afgestemd op de huidige en toekomstige behoeften van de arbeidsmarkt;

Versterking van het grensoverschrijdend bestuur

29. dringt erop aan dat grensoverschrijdende structuren, zoals Euroregio's, werkgemeenschappen of grensoverschrijdende EGTS'en, een prominentere rol krijgen bij het beheer van de financiering van grensoverschrijdende gebieden en dat zij regelmatig worden geraadpleegd over alle

aspecten van het grensoverschrijdende leven. De lidstaten en de lokale en regionale overheden moeten werkmethoden vaststellen om hiervoor te zorgen;

Ontwikkeling van een gemeenschappelijk, grensoverschrijdend identiteitsgevoel

30. benadrukt dat grensoverschrijdende samenwerking niet alleen over economische samenwerking gaat, maar ook over het leven in grensregio's en het ontwikkelen van een gevoel van gemeenschappelijke identiteit. Er moet een op cultuur gebaseerde benadering worden ontwikkeld die recht doet aan de rijkdom van zowel het materiële als het immateriële erfgoed dat grensoverschrijdende regio's delen, waarbij burgers de kans krijgen om regelmatig met hun burens om te gaan en elkaar te leren kennen, zodat wederzijds vertrouwen wordt opgebouwd, wat nog steeds een belangrijke voorwaarde is voor grensoverschrijdende samenwerking. In dit verband zijn people-to-people-projecten, en met name de versterking van interculturele uitwisselingen, van eminent belang: zij vormen een verdere verdieping van de lokale samenwerking, die het dichtst bij de burgers staat omdat deze er in hun dagelijks leven het effect van zien. Verder moet er speciale aandacht worden besteed aan de diversiteit van de bevolking en moet er worden gezocht naar passende middelen om een inclusieve benadering te hanteren;
31. steunt de uitwerking van een "digitale EU-kaart voor grensoverschrijdende diensten" en wijst de medewetgevers erop dat het oorspronkelijke idee achter de e-kaart voor diensten is: de administratieve complexiteit en de kosten voor grensoverschrijdende dienstverleners, en met name kmo's, bij het vervullen van administratieve formaliteiten te verminderen;
32. verzoekt de Europese Unie, de lidstaten en de lokale en regionale overheden de organisatie van regelmatige culturele, educatieve en sportieve grensoverschrijdende evenementen en festivals te ondersteunen; benadrukt dat vrijwilligerswerk door jongeren en de betrokkenheid van jongeren bij grensoverschrijdende en Europese samenwerkingsinitiatieven verder moeten worden ontwikkeld, in aanvulling op het initiatief INTERREG Volunteer Youth (IVY) en het Europees Solidariteitskorps;
33. meent dat de Europese Unie de ontwikkeling van universele geautomatiseerde vertaalhulpmiddelen moet stimuleren, die bijzonder nuttig zijn in grensoverschrijdende gebieden;

Betere regelgeving voor sterkere grensregio's

34. benadrukt dat de Europese Unie veel wetgeving en verdragen heeft goedgekeurd die het leven van de burgers in grensregio's aanzienlijk kunnen verbeteren, maar dat de uitvoering en de follow-up daarvan tekortschieten; dringt er bij de Europese Commissie op aan de uitvoering van de bestaande wetgeving te evalueren en de capaciteit voor de follow-up te versterken, teneinde ervoor te zorgen dat deze op alle niveaus naar behoren wordt uitgevoerd;
35. verzoekt de Europese Commissie om een voorstel te doen voor een instrument dat bij de omzetting van EU-richtlijnen voor coördinatie tussen de lidstaten kan zorgen, zodat aan de grenzen geen nieuwe juridische belemmeringen ontstaan;

36. verzoekt de Europese Commissie en de lidstaten om voor alle relevante wetsvoorstellen met mogelijk grensoverschrijdende gevolgen een grensoverschrijdende territoriale effectbeoordeling uit te voeren, teneinde te voorkomen dat in grensoverschrijdende regio's nieuwe belemmeringen worden opgeworpen;
37. verzoekt de Europese Commissie om herzieningen of verduidelijkingen van het Schengenakkoord voor te stellen, met name de bepalingen die de lidstaten de mogelijkheid bieden grenzen te sluiten of aanvullende administratieve vereisten voor het overschrijden van die grenzen in te voeren;
38. betreurt ten eerste dat het overleg tussen de lidstaten over het voorgestelde Europees grensoverschrijdend mechanisme (ECBM) is mislukt, aangezien het voorstel flinke vooruitgang voor de grensoverschrijdende samenwerking inhield. Aangezien de grensoverschrijdende wettelijke en administratieve obstakels de grensoverschrijdende samenwerking en de levenskwaliteit in grensregio's ernstig beperken, dringt het CvDR aan op een nieuw initiatief van de Commissie ter herziening van de ECBM-verordening, waarbij rekening wordt gehouden met eerder door de lidstaten aan de orde gestelde kwesties. Het CvDR is bereid om voorafgaand aan dit nieuwe verordeningvoorstel de discussies te organiseren met de Europese Commissie, het Europees Parlement en de lidstaten, de regionale en lokale overheden en alle andere betrokkenen die belang hebben bij dit onderwerp;
39. dringt er bij de Europese Commissie en de lidstaten op aan de rol van de Euroregio's als essentieel instrument voor de Europese integratie en cohesie te erkennen: deze regio's smeden een Euroregionale identiteit, stellen gezamenlijke strategieën vast, proberen de kosten die voortvloeien uit de grensoverschrijdende context weg te werken en staan garant voor lokale samenwerking. Daarom zou de rol van de Euroregio's in de grensoverschrijdende samenwerking bevorderd moeten worden en zouden zij meer financiële steun moeten krijgen;

Verbetering van de Europese territoriale samenwerking

40. verzoekt de Europese Unie het meerjarig financieel kader tijdens de tussentijdse evaluatie ervan te herzien door aanzienlijk meer middelen uit te trekken voor de INTERREG-programma's en de Europese territoriale samenwerking;
41. verzoekt voorts om forse vereenvoudiging van de INTERREG-projecten en onderstreept dat deze flexibel genoeg moeten zijn om in te spelen op de daadwerkelijke behoeften van grensoverschrijdende gebieden; verzoekt de beheersorganen van de INTERREG-programma's om voortaan overregulering te vermijden. Overbodige administratieve procedures en sommige controles en audits die te vaak voorkomen, moeten worden afgeschaft, aangezien de huidige lasten grensoverschrijdende projecten voor veel lokale en regionale overheden en andere entiteiten onhaalbaar of onwenselijk maken;

42. Voor de periode 2021-2027 dienen alle in de periode 2014-2020 omschreven geografische gebieden van grensoverschrijdende samenwerking te worden gehandhaafd; zonder een goed onderbouwd criterium zouden gebieden die voor de verschillende programma's voor grensoverschrijdende samenwerking in aanmerking komen niet mogen worden geschrapt;
43. roept de EU-grensregio's en de INTERREG-programma's op in de grensregio's meer middelen te investeren in people-to-people-projecten (P2P) of microprojecten, die via reguliere oproepen of met een "fonds voor kleine projecten" beheerd zouden kunnen worden, teneinde de mogelijkheden voor ontmoetingen en activiteiten voor het opbouwen van wederzijds vertrouwen te vergroten, en stelt tevens een nauwere interactie en onderlinge koppeling van grensoverschrijdende, transnationale en interregionale samenwerking voor;
44. onderstreept het belang van synergie en complementariteit tussen maatregelen voor grensoverschrijdende samenwerking en Europese financieringsprogramma's onder direct, indirect en, met name, gedeeld beheer;

wijst erop dat de Unie in het kader van de INTERREG-programma's de bij- en nascholing zou moeten financieren van ambtenaren die in grensregio's werkzaam zijn op basis van grensoverschrijdende samenwerking, en Erasmus-achtige taalverwervings- en uitwisselingsprogramma's zou moeten aanbieden voor ambtenaren in grensregio's om de samenwerking over de grenzen heen te versterken;

45. beklemtoont dat het CvDR zich ertoe verbindt om met de lidstaten, de EU-instellingen en de belanghebbenden samen te werken bij de uitvoering van de in deze resolutie geschetste voorstellen;
46. benadrukt dat de in deze resolutie geformuleerde voorstellen bedoeld zijn als bijdrage aan de Conferentie over de toekomst van Europa; verzoekt in dit verband de lokale en regionale overheden van grensregio's om grensoverschrijdende burgerdialogen en mechanismen voor permanente raadpleging te organiseren waar burgers bijdragen kunnen leveren voor de Conferentie over de toekomst van Europa;

De externe dimensie van grensoverschrijdende samenwerking

47. herinnert aan de belangrijke rol die grensoverschrijdende samenwerking, en permanente grensoverschrijdende structuren zoals Euroregio's, werkgemeenschappen of EGTS'en, kunnen spelen om tot duurzame ontwikkeling te komen over de externe grenzen heen, door bij te dragen aan sterkere samenwerking van de EU met haar buurlanden, door lokale en regionale overheden te ondersteunen, door de veiligheid te vergroten en de sociaaleconomische ontwikkeling te verbeteren. Lokale en regionale overheden aan de externe land- en zee grenzen van de EU zouden intensiever moeten gaan samenwerken met hun buurlanden die niet tot de EU behoren, ten voordele van beide partijen, door gemeenschappelijke infrastructuur te ontwikkelen, de sociaaleconomische samenwerking te versterken en de culturele uitwisseling uit te breiden; en tegelijkertijd de totstandbrenging van gemeenschappelijke diensten mogelijk te maken, waar de inwoners van het grensgebied baat bij zouden hebben;

48. dringt erop aan dat grensoverschrijdende samenwerking tussen Europese, nationale, regionale en lokale overheden wordt beschouwd als een sleutelement voor de oplossing op lange termijn van humanitaire crises in Europa en zijn buurlanden;
49. wijst op de sleutelrol van het grensoverschrijdende Peace-programma aan de Iers-Noord-Ierse grens in het vredesproces en betreurt het besluit van de Britse regering om zich terug te trekken uit andere programma's van de Europese territoriale samenwerking. Het CvDR beschouwt de bevordering van toekomstige grensoverschrijdende projecten en structuren op basis van de succesvolle werkzaamheden in het kader van de INTERREG-programma's voor het Noordzeegebied als een belangrijke stap voor de instandhouding van sterke banden met steden en regio's in het VK, ook zonder officiële betrokkenheid bij EU-samenwerkingsprogramma's;
50. herinnert eraan dat de buitengrenzen van de EU zich dankzij de Europese ultraperifere gebieden uitstrekken tot het Caribisch gebied, de Indische Oceaan en de West-Afrikaanse kust. Deze gebieden zijn zeer kwetsbaar voor risico's en noodsituaties in verband met onder meer migratiebewegingen, illegale handel, natuurrampen en gezondheidscrises. Anders dan voor andere buitengrenzen heeft de EU voor deze gebieden geen gezamenlijke strategieën ontwikkeld. Het CvDR verzoekt de EU voor elk van deze gebieden actieplannen op te stellen en daarbij de samenwerking met de buurlanden te versterken en het strategische potentieel van Europese ultraperifere regio's in de genoemde gebieden te benutten.

Brussel, 1 juli 2021.

De voorzitter
van het Europees Comité van de Regio's

Apostolos Tzitzikostas
